

Universitetens, högskolornas och de enskilda
utbildningsanordnarnas

Internationella utbildningssamarbeten 2014/15

- ett urval uppgifter och slutsatser från rapporten.

Anna Lundh, utredare vid UKÄ

Internationella utbildningssamarbeten

- ett regeringsuppdrag till UKÄ 2015
- i samarbete med UHR
- föranlett bl.a. av ändringen i högskolelagen (2015) som anger i vilka fall en studieavgift får tas ut inom internationella utbildningssamarbeten med ett utländskt lärosäte.
- Erasmus Mundus, korsortier och liknande

Regeringsuppdraget

48 statliga lärosäten och enskilda utbildningsanordnare

1. Kartlägga

- vilka internationella utbildningssamarbeten de 48 ingår i
- hur många som **studerar i Sverige** inom dessa samarbeten
- hur många av dessa studenter som betalar studieavgift till det svenska lärosätet
- hur många av dessa studenter som betalar studieavgift till ett utländskt lärosäte under studietiden i Sverige.

Regeringsuppdraget

2. Analysera påverkan på övrigt utbildningsutbud av sådan utbildning som ges inom internationella utbildningssamarbeten där studenter betalar studieavgift till ett utländskt lärosäte under sin studietiden i Sverige.

”internationella utbildningssamarbeten” – samarbeten om gemensamma utbildningsprogram och utbytesavtal. (budgetprop. för 2015)

Enkäten

- Ladok (för studiedokumentation) och SCB räckte inte.
- Enkät svar från 44 av 48 högskolor. Avtalsuppgifter från 2014/15.
- 9500 (7100 *aktiva*) avtal om studentutbyte.
- 13 200 studenter inom utbytesavtalen i Sverige.
- Minst 300 (90 % *aktiva*) avtal om gemensamma utbildningsprogram.
- 1 300 studenter som läste i Sverige inom avtalen.

Enkäten

- 330 utbytesstudenter betalade avgift till ett svenskt lärosäte.
- 330 studenter på gemensamma program betalade avgift till ett svenskt lärosäte.
- Få svarat på hur många studenter som betalade till ett utländskt lärosäte under studietiden i Sverige.

Studieavgifter inom utbytesprogram

- Betalade till fyra svenska lärosäten (BTH, Mdh, HV, LU).
- Indien: 233 studenter (bilateralt)
- Kina: 37 + 2 studenter (bilateralt, Linnaeus-Palme)
- USA: 36 studenter (Study abroad)
- Japan: 18 studenter (Study abroad)

Avtalen om studentutbyte

- Hälften av avtalen inom Nordiska ministerrådets program var passiva.
- 70 % av de aktiva avtalen var inom Erasmus+.
- 50 % av de aktiva avtalen omfattade både utbildning på grundnivå och på avancerad nivå.
- Knappt 200 avtal fördelas på *annat än* Erasmus+, bilaterala och Nordiska ministerrådet.

Avtalen om gemensamma program

- 20 lärosäten har sådana avtal.
- Minst 300 avtal (olika sätt att redovisa).
- Hälften av avtalen rör Erasmus Mundus (12 U/H).
- 1 300 studenter läste i Sverige 2014/15.
- KTH 600 studenter. Över 100 studenter vid Lunds universitet, Uppsala universitet och Luleå tekniska universitet.
- 330 studenter betalade studieavgift i Sverige (7 lärosäten).
- 63 % män – 37 % kvinnor.

Erasmus Mundus

35 gemensamma utbildningsprogram hade studenter 2014/15.

- vid 6 program betalade alla avgift i Sverige
- vid 7 program betalade alla till ett utländskt lärosäte
- vid 13 program betalade inga studenter avgift

505 studenter

- 20 % betalade avgift till ett svenskt lärosäte
- 25 % betalade avgift till ett utländskt lärosäte
- 55 % studerade avgiftsfritt

Enkätfrågor till lärosätena

”Sedan 1 mars 2015 är det tillåtet att, i vissa fall, ta ut en avgift... Avser ni att sluta avtal om internationella utbildningssamarbeten med anledning av lagändringen?”

”Ja” – 4 lärosäten

”Ev./troligen” – 6 lärosäten

”Nya avtal av andra skäl” – 7 lärosäten

”Nej” – 19 lärosäten

Några: ”Lagändringen har öppnat nya möjligheter till samarbeten, men incitamenten för avtal är andra än lagändringen.”

”Ser ni några särskilda möjligheter och svårigheter med internationella utbildningssamarbeten där studieavgifter ingår?”

Möjligheter

- Andra former än rent bilateralt utbyte med universitet som inte velat skicka ut sina studenter under terminstid, t.ex. Study abroad och sommarskolor.
- Sverige har blivit ett lättare land att förstå sig på för internationella partneruniversitet och aktörer.
- De svenska lärosätena kan kräva att konsortierna beaktar nationella regler kring studieavgifter.

Svårigheter

- Avgifter är ett större problem för svenska än för utländska studenter.
- Fortfarande ett problem att svenska lärosäten inte får ta del av konsortiernas budgetar. Det komplicerar den gemensamma administrationen och svensk koordinering.
- Kan bli obalans i antal studenter när lärosäten inom ett samarbete har olika avgiftsnivåer. Studenterna väljer låg eller ingen avgift.
- Hur ska avgiften sättas för den gemensamma utbildningen om de ingående lärosätena har olika avgiftsnivåer?

2. Analysera påverkan på övrigt utbildningsutbud av...

Komplex fråga. Svårt att bedöma.

- Enkätsvaren från lärosätena och enskilda utbildningsanordnare:
 - få satsar särskilt på samarbeten med avgiftsmöjlighet enligt HL 2015.
- Få utlandsbetalande samarbetsstudenter i relation till övriga (2013/14):
 - 400 000 studenter
 - 27 600 fristående kurser och 3 600 utbildningsprogram

UKÄ:s sammantagna bedömning:

- Utbildning som utlandsbetalande samarbetsstudenter läser har ytterst liten påverka på övrigt utbildningsutbud.

Övrigt som framkommit

- Små chanser att samla in uppgifter med kvalitet om hur många studenter inom internationella utbildningssamarbeten som betalar studieavgift vid ett utländskt lärosäte under studietiden i Sverige. UKÄ avråder regeringen.
- Mobilitet - ett politiskt viktigt område på såväl europeisk som nationell nivå. Nuvarande statistikinsamling fångar inte in mobilitetsområdet tillräckligt väl. UKÄ kommer därför att undersöka om statistiken kan utvecklas så
 - att även studenter på gemensamma program och
 - avgiftsbetalande studenter inom utbildningssamarbetena syns.

- UKÄ:s intryck är att lärosätena inte har något gemensamt system eller systematik för att registrera uppgifter om internationella utbildningssamarbeten eller avtal utöver studentuppgifterna i Ladok. Även att kvalitetssäkra uppgifterna innebär en betydande utmaning.
 - Om det finns ett kontinuerligt behov av att följa utvecklingen av de internationella utbildningssamarbetena bör lärosätena åtgärda detta.

Internationella utbildningssamarbeten

– en redovisning av regeringsuppdraget om högskolornas utbildningssamarbeten med utländska lärosäten. *Rapport 2016:9.*

www.uka.se

Nästa statistiska meddelande om internationell mobilitet publiceras 8 december. Uppgifter för 2015/16.

God fortsättning på konferensen!

Avtalen om studentutbyte

De populäraste länderna 2014/15:

	Flest avtal med	Flest utbytesstudenter i Sv.
1	Tyskland (1 200)	Tyskland (2 200)
2	Frankrike	Frankrike
3	Finland	Kina
4	Spanien	Spanien
5	Storbritannien	USA
6	Norge (456)	Nederländerna (637)

HL, 4 kap. 4 § andra stycket:

(”Utbildningen ska vara avgiftsfri för studenter som är medborgare i...”)

En avgift som betalas för att en student ska delta i utbildning på grundnivå eller avancerad nivå inom ramen för ett avtal om utbildningssamarbete mellan en högskola och ett utländskt lärosäte omfattas inte av första stycket, om avgiften

1. inte tillfaller högskolan, och
2. inte avser den del av utbildningen som anordnas av högskolan.